

چرا راهبردهای دولت برای مهار نرخ ارز جواب نمی‌دهد؟

نرخ دلار تا چه زمانی قرار است بالا برود؟ این پرسشی است که این روزها بیشتر از هر زمان دیگر در افکار عمومی ایرانیان مطرح است.

به گزارش سایت خبری پرسون، روزنامه اعتماد در مطلبی با عنوان «بازار ارز تا کجا می‌تازد؟» به قلم مرتضی افقه این گونه آورده است:

نرخ دلار تا چه زمانی قرار است بالا برود؟ این پرسشی است که این روزها بیشتر از هر زمان دیگر در افکار عمومی ایرانیان مطرح است. ضرورت پاسخگویی به این پرسش در شرایطی که به محدوده زمانی هفته‌های پایانی سال و ظهور نوسانات بیشتر بازارها نزدیک می‌شویم، بسیار بیشتر احساس می‌شود. در برابر این نوع تکانه‌های افزایشی، متأسفانه راهبرد اقتصادی مناسبی از سوی مقامات دولتی و رئیس کل بانک مرکزی برای مقابله با نوسانات ارزی مشاهده نمی‌شود. اما چرا وضعیت اقتصاد و بازار ارز کشور این‌گونه است؟

(۱) به‌طور کلی باید به این واقعیت اشاره کرد که مهم‌ترین راهبرد برای عبور از مشکلات فعلی در حوزه اقتصاد، پایان دادن به تحریم‌های اقتصادی از طریق احیای برجام است. ایران بدون بازگشت به فضای بین‌المللی و تجارت جهانی نمی‌تواند به سمت حل مشکلات بنیادینش در حوزه اقتصاد حرکت کند. تا زمانی که تحریم‌ها رفع نشوند تغییر رئیس کل بانک مرکزی یا تغییر سیاست‌های ظاهری اقتصاد، تأثیر قابل ملاحظه و بادوامی در بهبود شاخص‌های اقتصادی نخواهد داشت. زمانی که فرزین جاییگزین علی صالح‌آبادی شد، پیش‌بینی کردم که احتمالاً به خاطر این تغییر در کوتاه‌مدت به دلیل فضای روانی، نشانه‌های اندکی از بهبود مشاهده می‌شود و بعد بلافاصله دوباره بازار به سمت نوسان و افزایش قیمت حرکت می‌کند. در واقع زمانی که رئیس کل بانک مرکزی تغییر می‌کند، مردم مدتی دست نگه می‌دارند تا ببینند آیا نشانه‌ای از تغییر بنیادین مشاهده می‌شود؟ ولی بعد از مدتی وقتی متوجه می‌شوند خبری از حل مشکل تحریم‌ها نیست، دوباره روند تقاضا افزایش می‌یابد.

(۲) روز گذشته رئیس کل بانک مرکزی اعلام کردند، بخشی از دارایی‌های بلوکه شده ایران آزاد شده و دولت بخشی از این دارایی‌ها را در بازار ارز تزریق کرده است. اگر این حرف فرزین را درست در نظر بگیریم، این معنا از آن مستفاد می‌شود که بازارهای ایران به‌رغم تزریق این میزان ارز هم نتوانسته نگرانی‌هایش نسبت به آینده و تداوم تحریم‌ها را رفع کند. بنابراین هر اندازه که دولت بخش عرضه را تقویت کرده است، بخش تقاضا هم تقویت شده و بازار باز هم صعودی شده است. حدس من این است اگر اقدام عاجلی صورت نگیرد با نزدیک شدن به شب عید و سفرهای نوروزی، نرخ دلار باز هم بالا می‌رود.

(۳) رئیس کل بانک مرکزی، موضوع دیگری را هم مطرح کرده و از بازارسازهایی خبر داده که تلاش می‌کنند بازار را از ثبات دور ساخته و دچار تکانه‌های افزایشی کنند. این یک اعتراف تلخ به ناتوانی است. اینکه بانک مرکزی یک کشور نفتخیز با ادعای صادرات چند ده میلیاردی در مقابل یک یا دو صراف یا مجموعه‌ای از صرافان یا افراد دارای ارز، اظهار ناتوانی کند و ریشه نوسانات را تحرکات آنها بداند، بسیار تلخ است. تصور می‌کنم این اظهارات، نوعی فرافکنی و گفتار درمانی است. به نظر می‌رسد رئیس کل بانک مرکزی از این طریق تلاش می‌کند برای خود وقت بخرد تا به‌زعم خود بتواند بحران را پشت سر بگذارد. اما این بحران دامنه‌دار با چنین روش‌های غیر اصولی و غیر علمی حل نخواهد شد. حل بحران اقتصادی کشور ابتدا نیازمند حل مشکل تحریم‌ها و توسعه مناسبات ارتباطی با جهان پیرامونی و پس از آن اصلاح ریشه‌ای نظام تصمیم‌سازی‌های اقتصادی کشور است، جز اینش راهی نیست؛